

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ (CORPORATE GOVERNANCE STATEMENT) TILIKAUDELTA 1.1–31.12.2016

Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) on laadittu Hallinnointikoodin (Corporate Governance 2015) hallinnointia koskevan raportoinnin kohdan A mukaisesti ja annetaan yhtiön toimintakertomuksesta erillisenä. Hallinnointikoodi on saatavissa Arvopaperimarkkinayhdistyksen verkkosivuilta www.cgfinland.fi.

1. Hallinnointikoodin (Corporate Governance 2015) noudattaminen ja suosituksista poikkeaminen

Ilmarinen noudattaa pääosin Hallinnointikoodia, vaikka Ilmarinen ei ole koodissa tarkoitettu listayhtiö. Työeläkevakutusyhtiöitä koskeva lainsäädäntö velvoittaa muutamassa kohdassa työeläkeyhtiöt suosituksista poikkeavaan toimintatapaan.

Poikkeamat Hallinnointikoodin suosituksista ja perustelut poikkeamille:

Suosituksien 1, 3 ja 5: Ilmarisen hallituksen jäsenten valinta poikkeaa suosituksesta 5, koska työeläkevakutusyhtiöistä annetun lain (TVYL) mukaan yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston ja hallintoneuvosto hallituksen. Ilmarinen siten poikkeaa hallituksen valintaan liittyvistä suosituksista 1, 3 ja 5. Vaalivaliokunnan ehdotus hallintoneuvoston kokoonpanosta ilmoitetaan kuitenkin yhtiökokouskutsussa.

Suositus 6: Hallituksen jäsenten toimikausi poikkeaa suosituksen mukaisesta yhden vuoden toimikaudesta. Ilmarisen hallituksen jäsenten toimikausi määräytyy yhtiöjärjestyksen mukaan ja on neljä vuotta.

Suosituksien 10, 16, 17 ja 18a: Ilmarinen poikkeaa Hallinnointikoodin riippumattomuutta koskevista suosituksista, koska hallituksen ja sen valiokuntien riippumattomien jäsenten määrä ja riippumattomuuden arviointi perustuvat TVYL:n säännöksiin.

Suositus 22: Ilmarinen poikkeaa suosituksen mukaisesta päätöksentekojärjestyksestä hallitus- ja valiokunta-työskentelystä maksettavien palkkioiden osalta. TVYL:n mukaan hallintoneuvosto päättää hallituksen jäsenten ja sen valiokuntien palkkioista.

Suositus 23 sekä hallinnointia ja palkitsemista koskeva raportointi: Ilmarinen poikkeaa osakeomistuksia tai osakeperusteista palkitsemisjärjestelmää ja niiden raportointia koskevista suosituksista, koska keskinäisellä työeläkevakutusyhtiöllä ei ole osakkeita.

Raportointi; Internetsivuilla annettavat tiedot: Ilmarinen noudattaa raportointisuosituksia internetsivuilla annetusta informaatiosta edellä mainituin poikkeuksin.

2. Kuvaus hallituksen ja hallituksen asettamien valiokuntien kokoonpanosta ja toiminnasta

Ilmarisen hallituksen kokoonpano 1.1.- 31.12.2016

Puheenjohtaja

Mikko Helander, s. 1960, dipl. ins., pääjohtaja, Kesko Oyj

Varapuheenjohtajat

Lauri Lyly, s. 1953, työtekniikko, MHT, puheenjohtaja, SAK

Jyri Häkämies, s. 1961, valtiotiet. maist., toimitusjohtaja, EK

Jäsenet

Sture Fjäder, s. 1958, kauppat. maist., sosionomi (valt. kand.), puheenjohtaja, Akava

Hille Korhonen, s. 1961, TkL, toimitusjohtaja, Alko Oy

Minna Korkea-oja, s. 1964, kauppat. maist., talousjohtaja, Pohjolan Voima Oy

Olli Lehtilä, s. 1962, MMM, eMBA, toimitusjohtaja, OP Vakuutus Oy

Hannu Leinonen s. 1962, dipl.ins., toimitusjohtaja, Destia Oy

Heikki Malinen, s. 1962, kauppat. maist., MBA (Harvard), konsernijohtaja, Posti Group Oyj

Katarina Murto, s. 1971, varatuomari, edunvalvonnasta vastaava johtaja, STTK

Kristian Pullola, s. 1973, kauppat. maist., talousjohtaja, Nokia Oyj

Pekka Vauramo, s. 1957, dipl.ins., toimitusjohtaja, Finnair Oyj

Varajäsenet

Annukka Lantto, s. 1968, kauppat.maist., varatoimitusjohtaja, Antell-konserni

Hannu Rautiainen, s. 1952, varatuomari, ekonomi, johtaja, EK

Kari Savolainen, s. 1954, filosofian maist., toimitusjohtaja, Finavia Oyj

Petri Vanhala, s. 1963, hallintonsuunnittelija, puheenjohtaja, Paperiliitto ry

Hallintoneuvosto valitsee hallitukseen neljäksi vuodeksi kerrallaan 12 varsinaista jäsentä sekä neljä varajäsentä. Hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä vähintään puolet on valittava keskeisten työnantajien ja palkansaajien edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä siten, että tällä tavoin valittuja jäseniä ja vastaavasti varajäseniä on yhtä monta.

Hallituksen toiminnasta

Hallituksen tehtävänä on huolellisesti toimien edistää yhtiön etua, edustaa yhtiötä sekä huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Lisäksi hallitus valmistelee yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat, valitsee valmisteluvaliokunnat käsittelemiään nimitys-, palkkio- ja tarkastus- ja riskienhallinta-asioita varten sekä laatii yhtiön sijoitussuunnitelman.

Hallituksen on johdettava työeläkevakuutusyhtiötä ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Hallituksen tehtävänä on siten yhtiön toiminnan peruslinjausten määrittely ja hyväksyminen erityisesti pitkällä aikavälillä, yhtiön liiketoiminnan seuranta ja valvonta sekä toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja linjajohtajien valitseminen ja erottaminen. Hallitus

huolehtii yhtiön organisaatiosta, valvoo ja ohjaa yhtiön toimintaa, edustaa yhtiötä toimitusjohtajan ohella, päättää yhtiön kannalta tärkeistä ja laajakantoisista asioista sekä valmistelee ja panee täytäntöön yhtiökokouksessa ja hallintoneuvostossa käsiteltävät ratkaisut.

Hallituksen toimikausi on neljä vuotta. Nykyisen hallituksen toimikausi alkoi 1.1.2014 ja päättyy 31.12.2017. Hallitus kokoontui 13 kertaa vuonna 2016.

Jäsenten osallistuminen hallituksen ja sen valiokuntien kokouksiin on ilmoitettu palkka- ja palkkioselvityksessä, joka on luettavissa [www.ilmarinen.fi/hallinto_ja_organisaatio/palkka- ja palkkioselvitys](http://www.ilmarinen.fi/hallinto_ja_organisaatio/palkka-ja_palkkioselvitys).

Hallituksen valiokunnat

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta

Mikko Helander (puheenjohtaja)
Lauri Lyly
Jyri Häkämies

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on avustaa hallitusta ja valmistella hallituksen käsiteltäväksi asioita, jotka liittyvät yhtiön palkka- ja palkitsemisjärjestelmiin sekä ylimmän johdon nimitys- ja palkitsemisasioihin.

Valiokunnan tehtäviin kuuluu mm. seuraavien asioiden läpikäynti ja valmistelu hallitusta varten:

- yhtiön palkitsemisjärjestelmien periaatteet ja palkka- ja palkkiopolitiikka,
- toimitusjohtajan ja linjajohtajien nimitys-, työehto- ja palkkioasiat,
- yhtiön tuloskortin periaatteet, tavoitteet, mittarit ja niiden toteumat,
- tulospalkkiojärjestelmien sisällöt ja palkkiokriteerit ja -maksimit sekä edellytykset palkkioiden maksamiselle,
- henkilöstörahaston vuosittaisen voittojärjestelmän kriteerit, tavoitearvot ja niiden toteumat, edellytykset palkkion maksamiselle sekä rahastoon siirrettävä voittopalkkion määrä sekä
- yhtiön palkitsemisjärjestelmien ja palkitsemisen säännönmukainen arviointi.

Valiokunta voi kuitenkin päättää itsenäisesti seuraavista asioista:

- linjajohtajien palkankorotukset (pois lukien toimitusjohtajan sijainen),
- tehtävämuutosten vaikutukset johdon palkkiojärjestelmään kuulumisen osalta
- poikkeukset palkkioiden maksamisesta työsuhteen päättymistilanteissa (pl. toimitusjohtaja ja hänen suorat alaiset)
- toimitusjohtajan ja hänen suorien alaisten palkitsemisesta koskevat tekniset tarkennukset tulospalkkiojärjestelmien ehtoihin sekä
- linjajohtajien vuosipalkkioiden toteuman.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta kokoontui vuonna 2016 viisi kertaa.

Tarkastus- ja riskienhallintavaliokunta

Kristian Pullola (puheenjohtaja)
Minna Korkeaoja
Katarina Murto
Hannu Rautiainen

Tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan tehtävänä on avustaa hallitusta valvontatehtävissä ja valmistella hallituksen käsiteltäväksi asioita, jotka kohdistuvat yhtiön taloudelliseen raportointiin, riskienhallintaan, sijoitustoimintaan, sisäiseen valvontaan sekä sisäisen tarkastajan ja tilintarkastajan työhön.

Valiokunnan tehtäviin kuuluu mm. seuraavien asioiden läpikäynti ja valmistelu hallitusta varten:

- tilinpäätös- ja osavuosisikatsausehdotukset
- tilinpäätösraportoinnin, muun taloudellisen raportoinnin sekä sijoitustoiminnan raportoinnin prosessin valvonta
- lakisääteisen tilintarkastuksen sekä tilintarkastajan riippumattomuuden seuranta ja arviointi
- tilintarkastajan valintaa koskevan päätösehdotuksen valmistelu
- sijoitusvaltuudet sekä niiden noudattamisen valvonta
- riskienhallintasuunnitelma ja riskienhallinnan riittävyden ja asianmukaisuuden arviointi
- sisäisen valvonnan riittävyden ja asianmukaisuuden arviointi
- sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja vuosittaisen tarkastussuunnitelman hyväksyminen sekä sisäisen tarkastuksen yhteenvetoraportin käsittely
- selvitys yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
- viranomaisten tarkastusraportit ja kannanotot Ilmarisen toimintaan liittyen
- Compliance-katsaus, jossa arvioidaan säännösten ja sisäisten ohjeiden noudattamista
- toimialaa koskevia säännös- ja määräysmuutosten ja niiden edellyttämien sisäisten ohjeiden ja toimintatapojen muutosten seuranta.

Tarkastus- ja riskienhallintavaliokunta kokoontui vuonna 2016 kahdeksan kertaa.

Hallituksen monimuotoisuusperiaatteet

Ilmarisen hallintoneuvosto hyväksyi 25.11.2016 hallituksen monimuotoisuusperiaatteet. Hallituksen monimuotoisuutta tarkastellaan Ilmarisessa kokonaisuutena. Hallituksen kokoonpanon on täytettävä sääntelyn asettamat vaatimukset ja varmistettava hallituksen tehtävien tehokas hoitaminen. Tavoitteena on, että hallituksessa on molempia sukupuolia.

Ilmarisen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenistä muodostuvan vaalivaliokunnan tehtävänä on muun muassa etsiä ja ehdottaa hallintoneuvostolle henkilöitä hallituksen jäseniksi. Vaalivaliokunnan valmistelutyössä otetaan huomioon myös monimuotoisuusperiaatteet ja tavoite molempien sukupuolten edustuksesta hallituksessa. Valiokunta arvioi tavoitteen toteutumisen ja ottaa sen huomioon valmistellessaan ehdotusta hallintoneuvostolle. Lisäksi valiokunta arvioi säännöllisesti hallituksen kokoonpanoa ja monimuotoisuuden toteutumista ja raportoi siitä hallintoneuvostolle.

3. Hallintoneuvoston kokoonpano 8.4.2016 pidetyn yhtiökokouksen päätöksen mukaisena

Puheenjohtaja

Matti Lievonen, s. 1958, toimitusjohtaja, Neste Oyj

Varapuheenjohtaja

Antti Herlin, s. 1956, hallituksen puheenjohtaja, Kone Oyj

Jäsenet

Heikki Allonen, s.1954, toimitusjohtaja, Patria Oyj

Matti Harjuniemi, s.1958, puheenjohtaja, Rakennusliitto ry

Antti Heinola, s. 1973, konsernin talousjohtaja, Caverion Oyj

Ilkka Hämälä, s. 1961, toimitusjohtaja, Metsä Fibre Oy

Juhapekka Joronen, s. 1971, toimitusjohtaja, SOL Palvelut Oy

Pasi Kallio, s. 1963, pääluottamusmies, Pilkington Automotive Finland Oy

Sirpa Komonen, s.1956, pääluottamusmies, OP Vakuutus Oy

Nina Kopola, s. 1960, toimitusjohtaja, Suominen Oyj

Kristiina Kumpula, s. 1955, pääsihteeri, Suomen Punainen Risti

Matti Kähkönen, s. 1956, toimitusjohtaja, Metso Oyj

Pasi Laine, s.1963, toimitusjohtaja, Valmet Oyj

Juha Laurio, s. 1972, toimitusjohtaja, Lindström Oy

Ari Lehtoranta, s. 1963, toimitusjohtaja, Nokian Renkaat Oyj

Casimir Lindholm, s. 1971, toimitusjohtaja, Lemminkäinen Oyj

Salla Luomanmäki, s. 1963, toiminnanjohtaja, Akavan erityisalat AE ry

Marjo Matikainen-Kallström, s. 1965, puheenjohtaja, Tekniikan Akateemiset TEK ry. Jäsenyys päättynyt 7.10.2016

Teppo Mikkola, s. 1954, puheenjohtaja, SKAL ry

Jarmo Mikkonen, s. 1963, toimitusjohtaja, Securitas Oy

Matti Niemi, s. 1955, toimitusjohtaja, Helsingin Osuuskauppa Elanto

Heidi Nieminen, s. 1979, puheenjohtaja, Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry

Pekka Ojanpää, s. 1966, toimitusjohtaja, Lassila & Tikanoja Oyj

Jukka Ottela, s. 1953, toimitusjohtaja, Meditalo Esa Oy

Seppo Parvi, s. 1964, talousjohtaja, Stora Enso Oyj

Veli-Matti Puutio, s. 1961, toimitusjohtaja, Osuuskauppa Arina

Jani Salenius, s.1976, talous- ja hallintojohtaja, Ammattiliitto Pro

Riitta Savonlahti, s. 1964, henkilöstöjohtaja, UPM-Kymmene Oyj

Työeläkevakuutusyhtiölain mukaan työeläkeyhtiöllä on oltava hallintoneuvosto. Hallintoneuvoston tehtävänä Ilmarisessa on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen ja vaalivaliokunnan jäsenet sekä päättää jäsenten palkkiosta ja matkakustannusten korvaamisesta. Yhtiökokous valitsee hallintoneuvostoon 28 jäsentä kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Vähintään puolet jäsenistä valitaan keskeisiä työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä siten, että näistä seitsemän on työnantajien ja seitsemän palkansaajien ehdottamaa henkilöä. Hallintoneuvoston jäsenistä puolet on vuosittain erovuorossa.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2016 kaksi kertaa.

Jäsenten osallistuminen hallintoneuvoston kokouksiin on ilmoitettu palkka- ja palkkioselvityksessä, joka on luettavissa [www.ilmarinen.fi/hallinto ja organisaatio/palkka- ja palkkioselvitys](http://www.ilmarinen.fi/hallinto_ja_organisaatio/palkka-ja_palkkioselvitys).

4. Vaalivaliokunta

Matti Lievonen (puheenjohtaja)
Matti Harjuniemi (varapuheenjohtaja)
Sture Fjäder
Mikko Helander
Antti Herlin
Katarina Murto

Vaalivaliokunnan tehtävänä on valmistella yhtiökokoukselle ehdotus hallintoneuvoston jäsenistä sekä heidän palkkioistaan, samoin se valmistelee hallintoneuvostolle ehdotuksen hallituksen jäsenistä ja heidän palkkioistaan. Vaalivaliokunnan jäsenistä puolet valitaan vakuutuksenottajien ja puolet vakuutettujen hallintoneuvostoedustajien ehdottamista henkilöistä. Vaalivaliokunnan jäsenen toimikausi alkaa heti sen hallintoneuvoston kokouksen jälkeen, jossa hänet valitaan, ja päättyy vaalia seuranneen vuoden viimeisen hallintoneuvoston kokouksen päättyessä.

Vaalivaliokunta kokoontui vuonna 2016 kolme kertaa.

5. Toimitusjohtaja

Timo Ritakallio, s. 1962, tekniikan tohtori, oikeustieteen maisteri, MBA.

Toimitusjohtajan tulee johtaa työeläkevakuutusyhtiötä ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Toimitusjohtajan tehtävänä on muun muassa huolellisesti toimien edistää yhtiön etua, hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaan sekä vastata siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajalla on oikeus edustaa yhtiötä asiassa, joka lain mukaan kuuluu hänen tehtäviinsä.

6. Muu johto

Johtoryhmä osallistuu koko Ilmarista koskeviin ratkaisuihin ja käsittelee yhtiön toimintaan liittyvät periaatteelliset asiat. Johtoryhmä luonnostelee yhtiön strategiset linjaukset ja valmistelee osaltaan hallitukselle kuukausittain esiteltäviä asioita. Johtoryhmän jäseniä ovat toimitusjohtajan lisäksi välittömästi hänen alaisenaan toimivat johtajat sekä henkilöstön valitsema edustaja. Johtoryhmässä päätösvaltaa käyttää toimitusjohtaja.

Johtoryhmän kokoonpano ja vastuualueet:

Varatoimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, eläkevakuutukset ja it, Sini Kivihuhta, s. 1959, oikeustieteen kandidaatti

Johtaja, asiakkuudet, Pekka Puustinen, s. 1980, kauppatieteiden tohtori (30.9.2016 saakka Timo Aro, 1955, Master of Science, lääketieteen ja kirurgian tohtori)

Johtaja, talous ja hallinto, eläkepolitiikka Jaakko Kiander, s. 1963, valtiotieteiden tohtori

Johtaja, aktuaaritoimi ja riskienhallinta Hillevi Mannonen, s. 1958, filosofian kandidaatti, SHV

Sijoitusjohtaja Mikko Mursula, s. 1966 kauppatieteiden maisteri

Johtaja, viestintä, markkinointi ja HR, Päivi Sihvola, s. 1957, filosofian kandidaatti

Johtaja, lakiasiat ja compliance, Leena Siirala, s. 1960, oikeustieteen kandidaatti, eMBA

Henkilöstön edustaja Jouni Vatanen, s. 1983, valtiotieteiden maisteri

7. Kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

Julkistettava talousinformaatio ja sitä koskeva säätely

Ilmarisen julkistaman talousinformaation tavoite on antaa oikea ja riittävä kuva yhtiön ja sen konsernin taloudellisesta asemasta ja tuloksesta, mikä pyritään varmistamaan raportointiprosessiin liittyvällä sisäisellä valvonnalla.

Tilinpäätöksen ja julkistettavan talousinformaation muoto ja sisältö määräytyvät kirjanpitolain, osakeyhtiölain, vakuutusyhtiölain, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain ja eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain sekä sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen, kirjanpitoasetuksen, sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden sekä Finanssivalvonnan antamien määräysten mukaan. Sijoitustoiminnasta annettuja virallisia tunnuslukuja täydennetään Työeläkevakuuttajat TELA ry:n suositusten mukaisilla tunnusluvuilla ja yhtiön itsensä päättämällä tiedoilla. Lakien, määräysten ja suositusten muutosten seuraamiseksi yhtiössä on systemaattinen menettely.

Ilmarinen julkistaa koko virallisen tilinpäätöksensä internetsivuillaan. Vuoden puolivälissä julkistetaan katsaus yhtiön toimintaan ensimmäisten kuuden kuukauden aikana. Maaliskuun ja syyskuun lopun tilanteesta julkistetaan lisäksi suppeampi, sijoitustoimintaan ja vakavaraisuuteen keskittyvä katsaus.

Valvontajärjestelmä, organisointi ja vastuut

Ilmarisessa on hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan periaatteet, joissa on määritelty sisäisen valvonnan tavoitteet ja vastuut sekä sisäisen valvonnan osa-alueet ja näihin liittyvät menettelyt, joiden avulla varmistetaan sisäisen valvonnan asianmukaisuus. Sisäisen valvonnan periaatteet perustuvat COSO 2013 viitekehykseen.

Sisäisellä valvonnalla yhtiön johto pyrkii varmistamaan tehokkaan, taloudellisen ja luotettavan toiminnan.

Hallituksella ja toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu yhtiön valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä taloudellisen raportoinnin olemassaolosta ja toimivuudesta. Hallitus arvioi vuosittain koko sisäisen valvontajärjestelmän tilan tarkastus – ja riskienhallintavaliokunnan esityön pohjalta.

Sisäinen valvonta on osa yhtiön johtamista, hyvää hallintoa ja päivittäistä toimintaa. Organisaatorakenne ja esimiestoiminta muodostavat perustan sisäiselle valvonnalle. Päätöksentekovaltuudet ja vastuut on määriteltä osana Ilmarisen johtamis- ja valvontajärjestelmää. Päätöksentekovaltuuksien lisäksi yhtiössä on selkeästi määritellyt toimeenpano-, seuranta- ja valvontavastuut, joilla varmistetaan yhtiön johtamistavan ja valvontakulttuurin asianmukaisuutta. Esimiesten vastuulla on huolehtia toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä, sisäisen valvonnan toteutuksesta ja seurannasta omalla vastuualueellaan. Väärinkäytösten välttämiseksi organisaatio on rakennettu välttäen vaarallisia työyhdistelmiä.

Riskienhallinta on keskeinen osa sisäistä valvontaa. Ilmarisen hallitus ja toimiva johto laatii vähintään vuosittain riski- ja vakavaraisuusarvion, joka otetaan huomioon strategisessa päätöksenteossa ja riskienhallintajärjestelmässä. Ilmarisella on yhtiön koko toiminnan kattava riskienhallintapolitiikka ja siihen perustuva riskienhallintasuunnitelma. Hallitus hyväksyy riskienhallintapolitiikan ja –suunnitelman. Ilmarisen riskienhallinnan johtaminen ja toteuttaminen perustuu malliin, jossa liiketoimintalinjat ja tukitoiminnot vastaavat omista riskeistään ja niiden hallinnasta. Yhtiön riippumaton riskienhallintatoiminto vastaa yhtiön riskienhallinnan periaatteiden ja puitteiden kehittämisestä. Riskienhallintatoiminto valvoo ja tukee toimivien riskienhallinnan menettelyjen ja toimintatapojen käyttöönottoa ja ylläpitoa riskit omistavissa toiminnoissa sekä avustaa näitä riskiraportoinnissa. Riskienhallintatoiminto myös seuraa ja arvioi yhtiön riskienhallintatoimintaa ja raportoi tästä säännöllisesti yhtiön johdolle ja hallitukselle. Aktuaaritoimi ja riskienhallinta -linjan johtaja vastaa yhtiön riskienhallintajärjestelmän asianmukaisuudesta ja johtaa liiketoimintalinjojen edustajista koostuvaa riskienhallintatoimikuntaa. Riskienhallintatoimikunnalla on yhtiön riskienhallintajärjestelmän koordinointi-, kehittämis- ja seurantavastuu. Aktuaaritoimi ja riskienhallinta –linja vastaa myös, Ilmarisen sijoitustoiminnan riskienvalvonnasta, huolehtii sijoitustoiminnan tuotto- ja riskiraportoinnista sekä vakavaraisuusseurannasta.

Sijoitustoiminnan riskinottoa ohjaavat hallituksen vahvistama pitkän aikavälin sijoitusstrategia ja vuosittain hyväksyttävä sijoitussuunnitelma sekä sijoitusvaltuudet ja muut hallituksen määrittelemät periaatteet. Riskitason ja perusallokaation muutostarpeita seuraa tasehallintaryhmä, joka koostuu sijoitustoiminnan, aktuaari- ja riskienhallintatoiminnon sekä taloustoiminnon edustajista. Seurantaa ja arviointia varten riskienhallintatoiminto tuottaa muun muassa skenaario- ja stressitestejä. Sijoitustoiminnassa riskienseuranta ja -hallinta ovat jatkuvaa.

Vuonna 2016 yhtiötasoisien riskienhallinnan kehittämisessä jatkettiin operatiivisten riskien raportointiin liittyvää kehitystyötä uuden raportointijärjestelmän hankinnan tarjouspyyntövaiheella. Jatkuvuudenhallinnassa toteutettiin yhtiön kaikkien toimintojen osalta liiketoiminnan vaikutusanalyysi häiriötilanteiden paremman johtamisen mahdollistamiseksi. Lisäksi yhtiössä laadittiin ensimmäistä kertaa vuoden 2017 alusta voimaan tulevan sääntelyn tarkoittama riski- ja vakavaraisuusarvio.

Taloudellisen raportoinnin tuottamisen päävastuu on talous- ja hallintolinjalla. Talous- ja hallintolinjan tehtävänä on huolehtia siitä, että yhtiössä on käytettävissä oikea ja riittävä tieto yhtiön tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tähän sisältyy lakisääteisen raportoinnin (kirjanpito ja tilinpäätös) edellyttämän talousinformaation

lisäksi yhtiön päätöksentekoa tukeva ja ohjaava ajantasainen ja olennainen tieto. Talousinformaation tuottaminen riippumattomasti kohteena olevasta prosessista ja kustannus- tai tuottoerästä turvaa tiedon objektiivisuuden.

Ilmarisella on päätoiminen Compliance Officer, jonka keskeisenä tehtävänä on tukea yhtiön hallitusta, johtoa ja liiketoimintaa luotettavan hallinnon ja sisäisen valvonnan toimivuuden ja riittävyyden varmistamisessa. Compliance Officerin tehtävänä on valvoa ja varmistaa, että Ilmarisen kaikessa toiminnassa noudatetaan lainsäädäntöä, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, hyvää vakuutustapaa, hallituksen hyväksymiä työjärjestyksiä ja ohjeistuksia sekä sisäisiä menettelytapaohjeita mm. arvioimalla sisäisiä prosesseja ja menettelytapoja ja tekemällä tarpeellisia parannusehdotuksia johdolle ja liiketoiminnalle. Organisatorisesti Compliance Officer kuuluu lakiasiaintoiminnan alaiseen Lakiasiat ja compliance -toimintoon, mutta raportoi toiminnastaan suoraan hallitukselle, tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnalle ja toimitusjohtajalle. Säännöstenmukaisen toiminnan varmistamiseksi Ilmarinen perusti vuonna 2016 henkilökunnan käyttöön Whistle Blowing -ilmoituskanavan, jonka kautta voi myös anonyymisti ilmoittaa epäillyistä väärinkäytöksistä ja säännösten vastaisesta toiminnasta.

Sisäinen tarkastus on Ilmarisen ohjaus- ja valvontajärjestelmän osa, jota yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja käyttävät toteuttaessaan valvontavelvollisuuttaan. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida yhtiön toimintojen ja prosessien osalta niiden riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan sekä johtamis- ja hallintomenettelyiden tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Taloudellisen raportoinnin prosessien tarkastus sisältyy sisäisen tarkastuksen tehtäväalueeseen. Sisäisen tarkastuksen toiminta perustuu hallituksen hyväksymään toimintaohjeeseen. Sisäinen tarkastus on hallinnollisesti toimitusjohtajan alainen riippumaton toiminto. Sisäinen tarkastus raportoi toiminnastaan suoraan hallitukselle ja hallituksen tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnalle.

Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvä riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Ilmarisella on yhtiön koko toiminnan kattava, hallituksen vuosittain hyväksymä riskienhallintasuunnitelma, joka kattaa myös taloudelliseen raportointiin liittyvät riskit.

Tilinpäätöksen oikeellisuus varmistetaan toimivalla ja luotettavalla tilinpäätösprosessilla ja sen rajapintojen varmistamisella. Kirjanpitoon ja tilinpäätökseen liittyvät prosessit tarvittavine valvontatoimenpiteineen on kuvattu ja niihin liittyvät työnkulut aikataulutettu, vastuutettu ja dokumentoitu. Siltä osin kuin prosessit eivät ole automatisoituja, tulosten oikeellisuus varmistetaan täsmäytyksillä. Viranomaismääräysten mukaiset analyysit varmistavat talousraportoinnin eheyttä.

Työeläkevakuutusyhtiön taloudellisen aseman kuvaamisessa tärkein yksittäinen luku on vakavaraisuusaste, jonka määrittämiseksi tarvitaan tieto sijoitusten käyvästä arvoista ja vastuuvelan määrästä. Tilinpäätöksessä sijoituksille käytettävät arvot määritetään sijoituslajeittain tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa esitettyllä systemaattisella menettelyllä. Arvostamiseen liittyvillä epävarmuustekijöillä on vain vähäinen vaikutus vakavaraisuustunnuslukuihin.

Vastuueläke, joka kuvaa yhtiön vakuutussopimuksista aiheutuvaa vastuuta, on taseen vastattavien suurin erä. Vastuunlaskennan oikeellisuudesta vastaa yhtiön vastuullinen matemaatikko, joka myös vastaa laskuperusteiden tulkinnasta. Vastuunlaskentasovellusten tuottaman tiedon oikeellisuuden varmistamiseksi aktuaaritoimi

ja riskienhallinta -linja toimittaa sovelluksista vastaaville sovellusten ylläpitoon tarvittavat tiedot laskuperusteista ja niiden soveltamisesta sekä tarkistaa laskentatulosten oikeellisuuden. Vastuuvelan laskentaan vaikuttavat yhtiön omien tietojärjestelmien ja rekisterien ohella työeläkejärjestelmän yhteinen ansaintatietorekisteri ja Eläketurvakeskuksen tekemän vastuunjaon selvittelyn kautta muiden TyEL- ja YEL-eläkelaitosten antamat tiedot. Vastuuvelka lasketaan rekisteritiedoista lähtien kerran vuodessa ja sen kehitystä arvioidaan vuoden varrella. TyEL-vakuutuksen maksutuloon ja vastuuelkaan vaikuttaa vakuutetun palkkasumman muutosprosentti, joka tilinpäätöksen laatimishetkellä perustuu vasta osittain yhtiön oman vakuutuskannan rekisteritietoihin. Käytetyn arvion epätarkkuudella ei ole vaikutusta yhtiön tuloslaskelman voittoon eikä liitetiedoissa esitetäviin kokonaistuloksen komponentteihin, koska ennustevirhe vaikuttaa samalla tavalla taseen molempiin puoliin.

Sijoitustoiminnasta ja vakavaraisuudesta esitetään hallitukselle kuukausittain raportti, jonka avulla hallitus valvoo sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen riskinoton rajojen noudattamista ja sijoitustoiminnan tavoitteiden toteutumista. Sijoitustuotoista ja -riskeistä raportoidaan päivittäin sijoituslinjalle sekä viikoittain myös tasehallintaryhmälle. Vakavaraisuudesta raportoidaan viikoittain sekä sijoituslinjalle että tasehallintaryhmälle. Sijoitustoiminnan tuotto- ja riskiraportoinnin laatu ja oikeellisuus pyritään varmistamaan sijoitusprosessoinnin ja tietojärjestelmien vaatimustenmukaisuudella sekä säännöllisillä täsmäytysrutiineilla. Raportit tuotetaan riskiä ottavasta toiminnasta riippumattoman tahon toimesta. Vastaavasti toimintaan liittyvien mittarien seuranta tapahtuu erillään niistä toiminnoista, joiden tulospalkkiot perustuvat mittarien arvoihin.

8. Sisäpiirihallinto

Ilmarisessa ylläpidetään työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaista työeläkevakuutusyhtiön julkista sisäpiirirekisteriä. Lisäksi Ilmarisessa ylläpidetään ei-julkista yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä, jonka tavoitteena on tehostaa sisäpiirintiedon hallinnointia sekä henkilöstön kaupankäynnin valvontaa. Yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin kuuluvat myös Ilmarisessa pidettävät hankekohtaiset rekisterit. Julkisen sisäpiirirekisterin tiedot ovat nähtävillä Euroclear Finlandin [NetSire-palvelussa](#).

Ilmarisella on oma sisäpiiriohje, joka on hyväksytty Ilmarisen hallituksessa. Ohje sisältää määräyksiä ja ohjeita Ilmarisen sisäpiiriläisille sisäpiirintiedosta, kielletystä sisäpiirintiedon käytöstä, sisäpiirirekistereistä, sisäpiiriläisiä koskevista kaupankäyntirajoituksista, sisäpiirihallinnosta sekä markkinoiden tunnustelusta. Sisäpiiriohje on kaikkien Ilmarisen työntekijöiden saatavilla Ilmarisen sisäisillä verkkosivuilla. Se on myös jaettu kaikille Ilmarisen pysyville sisäpiiriläisille. Ohjeen tarkoituksena on edistää arvopaperimarkkinoilla toimivien luottamusta Ilmarisen toimintaan.

Ilmarisen lakiasianlinja ylläpitää julkista sisäpiirirekisteriä yhteistyössä Euroclear Finland Oy:n kanssa. Lakiasianlinja ylläpitää myös yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä ja vastaa Ilmarisen kaupankäyntilupajärjestelmän toiminnasta sekä järjestää säännöllisesti koulutusta sisäpiiriasioista ja niihin liittyvistä velvollisuuksista. Compliance Officer valvoo sisäpiiriohjeen ja kaupankäyntilupajärjestelmän noudattamista.

9. Tilintarkastaja ja palkkiot 2016

Ilmarisen yhtiökokous valitsi 8.4.2016 KHT-yhteisö Ernst & Young Oy:n jatkamaan tilintarkastusyhteisönä, vastuunalaisena tarkastajana KHT Harri Pärssinen. Ilmarinen maksoi tilintarkastusyhteisölleen palkkioita tilikaudelta 2016 arvonnäköverot mukaan lukien konsernin tilintarkastuksesta 214 661,65 euroa ja muusta tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista 90 352,27 euroa.